

JAARVERSLAG 2017

Oprichtingsdatum en doel

De vereniging werd opgericht op 16 mei 1973.

Zij heeft ten doel: het bevorderen van de leefbaarheid van Den Haag met behoud van zijn karakteristieke waarden. De vereniging tracht dit doel te bereiken met alle haar ten dienste staande wettige middelen.

Samenstelling van bestuur en werkgroepen in dit verenigingsjaar

Bestuur:

Voorzitter	Henk (H.W.) Bakker
Secretaris	Ineke (mw. W.) Goudswaard (tot 26 juni 2017) Marjan (mw. M.) Engels (vanaf 24 oktober 2017)
Penningmeester en ledenadministratie	Jaap (J.) Trouw (tot 24 oktober 2017) Liza (mw. L.) van Kuik (vanaf 24 oktober 2017)
Vicevoorzitter en coördinator van de Werkgroep Stadsbeeld & Stadsgroen	Jacob (J.) Bijl
Hoofdredacteur Ons Den Haag	Martin (M.A.M.) Snuverink
Coördinator Werkgroep Activiteiten & Excursies	Bert (L.A.) de Nennie
Coördinator Werkgroep Levende Historie	Emilie (mw. E.F.A.) Linssen – van Rossum
Lid (verantwoordelijk voor PR, Communicatie en Website)	Peter (J.F.P.) Reinders

Werkgroep Activiteiten en Excursies

Veronica (mw. V.M.C.) van Berkel – van den Honert
Anneke (mw. A.) de Graaf
Marjan (mw. M.) Jansen
Bert (L.A.) de Nennie (coördinator)
Marjette (mw. M.C.J.) Yap

Werkgroep Levende Historie

Jasper (J.) Beelaard
Carla (mw. C.M.) van Beers
Henk (H.G.) Boenders
Peter (P.J.C.) Drijver (vanaf 4e kwartaal)
Charlotte (mw. C.M.) Kamermans
Emilie (mw. E.F.A.) Linssen – van Rossum (coördinator)
Jan (J.G.M.) van der Ploeg

Werkgroep Stadsbeeld & Stadsgroen

Jacob (J.) Bijl (coördinator)
Eveline (mw. E.C.C.) Blitz
Elsbeth (mw. E.) van Hijckama Vlieg
Valentijn (V.) van Koppenhagen (tot juni)
Alexander (A.L.) Messelaar (tot augustus)
Leo (L.M.) Oorschot (vanaf augustus)

Christine (mw. C.A.) Sijbesma

Redactie 'Ons Den Haag'

Els (mw. E.M.) van den Broek
Niek (N.M.E.) 't Hart
Bert (B.) Hilberts (tot september)
Madeleine (M.) Lim (van maart tot en met mei)
Annelou (mw. A.L.) Oorthuys
Martin (M.A.M.) Snuverink (hoofredacteur)
Casper de Weerd (vanaf september)

Redactie Website

Alexander (A.L.) Messelaar (hoofredacteur en namens de werkgroep Stadsbeeld en Stadsgroen)
Bert (L.A.) de Nennie (namens de werkgroep Activiteiten en Excursies)
Peter (J.P.F.) Reinders (namens het bestuur)
Annelou (mw. A.L.) Oorthuys (tekstredacteur)
Martin (M.A.M.) Snuverink (namens de redactie Ons Den Haag)

Algemeen

Zoals uit bijgaande bijdragen vanuit de verschillende werkgroepen mag blijken, heeft de vereniging in het jaar 2017 zich weer actief betoond en sterk gemaakt voor het behoud en de ontwikkeling van onze mooie stad.

We hebben gebruik gemaakt van het inspraakrecht tijdens vergaderingen van de gemeenteraad en raadscommissies, schreven ingezonden stukken, gaven interviews, organiseerden goed bezochte excursies, ontmoetten elkaar tijdens Vriendenborrel, waren op de Dag van de Haagse geschiedenis aanwezig op Het Plein en gaven er rondleidingen en ook op de Dag van de van de Haagse Architectuur waren we met een kraam aanwezig. Op beide evenementen verkochten we veel wenskaarten en konden we nieuwe leden inschrijven. Al met al kijken we terug op een productief verenigingsjaar.

Het bestuur vergaderde in 2017 twaalf keer en hield daarna een extra bijeenkomst in Brummen waar onder leiding van een externe gespreksleider de do's en don'ts van een goed functionerend bestuur tegen het licht te houden. Het bestuur heeft zich voorgenomen vaker een thematische bespreking te houden met elkaar te bespreken wat ons als bestuursleden van de Vrienden van Den Haag bindt en bezighoudt. Voorts is de organisatie van het 9^e lustrum als vast agendapunt in de bestuursvergaderingen besproken.

In de ledenvergadering van 11 april werden de algemene en financiële verslagen besproken en vastgesteld en werd de nieuwe huisstijl van de vereniging gepresenteerd.

Liza van Kuik hield een boeiende lezing over het ontstaan en de bouwkundige geschiedenis van de Laan van Meerdervoort, de langste laan van ons land (van Europa?).

In de ledenvergadering van 24 oktober namen we afscheid van Jaap Trouw, die meer dan vijftien jaar verschillende bestuursfunctie bekleedde. Jaap werd dan ook op voorstel van het bestuur met applaus door de vergadering tot erelid van de vereniging benoemd. In diezelfde vergadering werd Marjan Engels benoemd tot nieuwe secretaris wegend het terugtreden van Ineke Goudswaard en Liza van Kuik tot penningmeester als opvolger van Jaap Trouw.

De bestuursleden, die tevens optreden als voorzitters van de werkgroepen, vertelden in het kort waarmee hun werkgroepen zich hebben beziggehouden in 2017. Dat werd zeer op prijs gesteld en dat zullen zij dan ook graag iedere ledenvergadering doen. De lezing werd deze verzorgd door Bernard Erf Jentink, directeur van Stadsherstel. Aan de hand van 'lichtbeelden' vertelde hij over de nieuwe aanwinsten en verdere activiteiten van zijn instelling in Den Haag.

Op 24 mei legde een delegatie uit het bestuur ter gelegenheid van haar tiende sterfdag bloemen op het graf van Hermance Schaepman op e begraafplaats St. Petrus Banden. Mevrouw Schaepman heeft een belangrijke rol gespeeld in de ontstaansgeschiedenis van onze vereniging.

Met enkele Haagse verenigingen, die zich ook inspannen voor het woon- en leefklimaat in Den Haag (De Algemene Vereniging voor Natuurbescherming Den Haag en omstreken, de Fietzersbond Haagse Regio en Rover afdeling Den Haag) overleggen we van tijd tot tijd in het zogenoemde Meerderevoortberaad. In dit verband onderhielden we in 2017 ook contacten met een aantal raadsfracties dat zich heeft verenigd in het Haags Klimaatpact.

Ledenbestand

Op 31 december bedroeg het aantal leden 1562.

Mutaties in 2017:

- nieuwe leden	153
- opzeggingen (overlijden, verhuizingen e.d.)	105
- royement wegens het niet voldoen aan de betalingsverplichting	25

Netto ledenaanwas in 2017 **23**

Een flink aantal leden steunt de vereniging door het overmaken van een hoger bedrag dan de minimumcontributie. Daarvoor onze hartelijke dank.

PR & Communicatie

de winkel

Begin 2017 hebben we ons totale archief, inclusief de "winkel"voorraad verhuist naar een opslagruimte in het Nutshuis. De opslagruimte is verwarmd zodat onze wenskaarten daar nog beter zijn opgeslagen. De activiteiten van Hanny Wesseling zijn overgenomen door Frederique Koster (primair aanspreekpunt voor alle winkels) en Peter Reinders.

De verkopen van wenskaarten is afgelopen jaar met ruim 9,000 stuks weer een waardevolle bijdrage voor onze vereniging. De winkels hebben daarin een substantieel aandeel in. Daarnaast hebben we deelgenomen aan de Dag van de Haagse Geschiedenis en de Dag van de Architectuur met een stand. Naast de verkoop van wenskaarten, verjaardagskalenders en dvd's, wisten we steeds ook nieuwe leden te werven.

Voor de nieuwe reeks uit te brengen wenskaarten stuurden 14 leden in totaal 129 forto's in. Besloten werd om dit jaar minder nieuwe wenskaarten uit te brengen, 6 in plaats van de gebruikelijke 12. Dit werd ingegeven door het feit dat we inmiddels een behoorlijke voorraad aan verschillende kaarten hebben en we dit aantal niet verder willen laten oplopen. Deze beslissing was een extra uitdaging voor de jury bestaande uit Henk Bakker, Hanny Wesseling, Marijke Trouw, beroepsfotograaf Peter de Ruig en vertegenwoordigster van een van onze verkooppunten, Carla's

In november hebben we de nieuwe reeks wenskaarten aangeboden aan de burgemeester van Den Haag, mevrouw Pauline Krikke tijdens een drukbezochte bijeenkomst.

De jaarlijkse verkoop van wenskaarten in de centrale hal van de Bibliotheek is qua lengte iets gewijzigd ten opzichte van vorige jaren. We stonden nu 4 weken van 11 – 17 uur. De verkoop is ook dit jaar weer succesvol geweest, mede dankzij de inzet van zestien vrijwilligers.

huisstijl

Afgelopen jaar hebben we het magazine Ons Den Haag een facelift gegeven door de huisstijl en indeling te vernieuwen. Soms wat wennen, maar over het algemeen wordt het uitstekend ontvangen. We hebben daarbij ook alle andere uitingen van onze verenigingen, zoals opmaak digitale Nieuwsbrief, de flyer voor werving nieuwe leden en de aankleding van onze stand bij evenementen gemoderniseerd.

website

De website is in 2017 door tegen de 10.000 bezoekers bezocht. Het meest werd gekeken/gezocht naar de activiteiten van de vereniging. Boeking voor de activiteiten vinden dan ook nagenoeg alleen nog plaats via de website. De website heeft dan ook een belangrijke functie voor de leden m.b.t. t. de deelname aan de activiteiten.

Om de attractiviteit van de website te vergroten zijn er experimenten uitgevoerd door zeefdrukken van Frans de Leef aan te bieden en ook afdrukken van wenskaarten op gedrukt op linnen aan te bieden. De resultaten zijn tot nu toe beperkt. Het is dan ook van belang het winkelaanbod uit te breiden.

De samenwerking met de externe partij die ons bij staat bij onderhoud en ontwikkeling van de website verloopt niet altijd bevredigend. Er zijn nieuwe afspraken gemaakt en we hopen dat dit het komend jaar verbeterd.

Van belang is dat alle andere werkgroepen van de Vrienden hun informatie (ook) op de website plaatsen. Dit verhoogt de attentiewaarde van de site. Hier kunnen we met elkaar nog wel een paar verbeterlagen maken. Afspraken hierover zijn onderling inmiddels gemaakt.

We zien daarnaast dat ook de pers (schrijvend, radio en tv) ook ons weet te vinden via onze informatie op de site. De website blijkt in toenemende mate het uithangbord van de Vrienden te zijn. Dat sterkt ons in de mening dat een up-to-date site voor de Vrienden van groot belang is en in dit huidige digitale tijdperk aan belangrijkheid zal toenemen

Werkgroepen

Werkgroep Activiteiten en Excursies

Algemeen

Evenals voorgaande jaren heeft de Werkgroep A&E weer een groot aantal activiteiten voor de Vrienden georganiseerd. Er waren excursies naar 21 zeer diverse bestemmingen. In de meeste gevallen werden per bestemming meerdere bezoeken georganiseerd. De werkgroep bespeurde een duidelijke toename van belangstelling voor de excursies. Dat is enerzijds positief te noemen, want kennelijk werden de onderwerpen die aan de orde kwamen goed gewaardeerd. De Keerzijde was dat de excursies vaak zeer snel volgeboekt waren. De werkgroep probeerde voor excursies waarvoor bijzonder veel interesse bestond zoveel mogelijk nieuwe data te aan te vragen. Helaas lukte dat niet altijd.

Activiteiten en excursies

Een bijzondere plaats nam Scheveningen in met maar liefst 5 onderwerpen: Scheveningse muurschilderingen, Duindorp, Visafslag, Westbroekpark en Havenkwartier, sommige met rondwandelingen. Met opzet in 2017, want in 2018 viert de Scheveningse badplaats haar 200-jarig jubileum en komt dit stadsdeel extra in de schijnwerpers te staan. De Vrienden hebben daar dan alvast wat meer informatie over. Ook aan de roep om meer lezingen is gehoor gegeven met de serie van 5 lezingen over de Haagse

geschiedenis door Annemargriet Vaartjes, en lezingen/bus rondritten over Schadee en De Vernieuwde Stad onder leiding van Marcel Teunissen. De belangstelling was dan ook groot. Daarnaast organiseerde de werkgroep de goed bezochte Vriendenborrels. De overstap naar Theater aan het Spui als locatie voor de Vriendenborrels bleek een succes. De locatie is ruim, goed toegankelijk, de akoestiek prettig en soms kan men aansluitend -met korting- gebruik maken van het theateraangebod in de avond.

Excursies

Kessler Stichting
Lezingenreeks (5) over geschiedenis Den Haag
Haagse afvalverwerking
Sociëteit De Witte
De Nieuwe Regentes en Emma's Hof
Oud Eik en Duinen
Jacoba's Hof
Scheveningse muurschilderingen
Duindorp
Visafslag
Hoge Raad
Westbroekpark
Rotterdamsebaan
Havenkwartier Scheveningen
Lezing over Schadee
Bus rondrit n.a.v. lezing over Schadee
Lezing over De Vernieuwde Stad
Bus rondrit n.a.v. lezing over De Vernieuwde Stad
Lezing en bezoek Couperusduin
Afdeling Archeologie Den Haag
Damesleesmuseum

Overige activiteiten

Vriendenborrel februari
Vriendenborrel mei
Vriendenborrel september
Aanbieding wenskaarten/Vriendenborrel november

Excursies voor niet-leden

Periodiek worden er excursies opengesteld voor niet-leden via www.platformstad.nl en www.haagsehistorie.nl.

Wandeling Stadsbeeld en mobiliteit januari

Wandeling Clingendael mei

Fietstocht langs gebouwen van Berlage zomer

Wandeling van Lusthof naar Rusthof oktober

Werkgroep Levende Historie

In het jaar 2017 heeft de werkgroep 7 keer plenair vergaderd.

De werkgroep bestaat uit zes leden, waarbij er in het laatste kwartaal een wisseling heeft plaatsgevonden: in december is Jasper Beelaard naar Australië geëmigreerd. Peter Drijver is als lid van de werkgroep toegetreden. Peter is goed bekend met de stad Den Haag en als architect in het bijzonder deskundig op het gebied van monumenten en harmonische stedenbouw.

In 2017 is er tweemaal overleg geweest met de afdeling monumentenzorg van de gemeente. Dat overleg heeft indringend aandacht gevraagd voor de hoeve Ysendoorn op Nieuw Eikenduinen. Helaas was het niet meer te voorkomen dat de hoeve is gesloopt, aangezien de sloop door Yarden in een 'overvalactie' heeft plaatsgevonden. Wel heeft de werkgroep de uitvaartonderneming Yarden nog kunnen bewegen tot een extra informatieavond over hun plannen voor de nieuwbouw van een rouwcentrum. In Ons Den Haag is over dit onfortuinlijke gebrek aan historisch besef een artikel verschenen. De gemeente heeft dit monument uit het oog verloren en ten onrechte geen beschermende status toegekend, waardoor Yarden betrekkelijk onopgemerkt zijn gang heeft kunnen gaan.

Op de Dag van de Haagse geschiedenis op 8 april heeft de werkgroep een rondleiding verzorgd langs monumentale plaatsen en gebouwen rondom het Plein en daarbij gedichten van Constantijn Huygens voorgedragen. Daarin worden die plaatsen beschreven.

Daarnaast heeft de werkgroep deelgenomen aan de werkgroepen 'herinrichting Kerkplein' en het Platform Museumkwartier. Tevens heeft de werkgroep bijgedragen aan het overleg rondom de invoering van de nieuwe Welstandsnota. Daarbij is de afspraak gemaakt met de wethouder dat er begin 2018 een extra informatieavond zal worden georganiseerd over de nieuwe Welstandsnota.

Begin 2017 heeft de werkgroep het Monumeldpunt in het leven geroepen. Dat beoogt een platform te bieden aan de leden om hun zorgen te melden over de monumenten in de stad. De werkgroep bewaakt de meldingen die binnenkomen via het 'Monumeldpunt', dat nu zowel op de website als in Ons Den Haag een vaste plaats heeft gekregen. De werkgroep neemt de meldingen mee ter bespreking tijdens de vergaderingen en neemt naar aanleiding daarvan zo mogelijk actie. Het Monumeldpunt is ook door de wethouder Joris Wijsmuller met instemming ontvangen.

Op instigatie van Henk Boenders is er in verband met de zorgen over de nieuwe Welstandsnota op 26 juni een overleg geweest met wethouder Wijsmuller. Dat heeft geleid tot een extra informatieavond op het stadhuis op 21 november over de nieuwe Welstandsnota. De avond werd goed bezocht. Het resultaat daarvan is behandeld in de raadsvergadering van 18 januari 2018.

De werkgroep heeft vier artikelen in de 44^e jaargang van Ons Den Haag gepubliceerd:

1. De burger en haar stadsbestuur: een kritisch evenwicht
2. Den Haag verwelkomt het Indisch Herinneringscentrum
3. Oude hoeve Ysendoorn 'in stilte' gesloopt
4. Nuttelose verkeersdrempels in monumentale straten

Werkgroep Stadsbeeld & Stadsgroen

Samen stad maken – wel en wee

De Vrienden zijn een kritische gesprekspartner van de gemeente en zij werken samen met de andere belangenorganisaties en met bewonersorganisaties. Aan het begin van het jaar hebben wij samen met andere stedelijke belangenorganisaties (zoals AVN, Rover) een gezamenlijke lijst met wensen ingediend bij de politieke partijen als inbreng voor de programma's voor de gemeenteraadsverkiezingen. In de zomer was er een nuttig gesprek hierover tussen het beraad en vertegenwoordigers van acht partijen

Op uitnodiging van de gemeente hebben leden van de werkgroep deelgenomen aan de eerste consultatie over de hoogbouwnota, overleg over de inrichting van de Koekamp

e.o. en de evaluatie van de nota Haagse bomen Wij hebben op ons verzoek een gesprek gehad met de wethouder van verkeer over mobiliteit en parkeren.

Op een aantal terreinen gaat het beleid in de door ons voorgestane richting. Het 'gratis transferium' tussen de binnenstad en Scheveningen is voor een deel opgeheven. In de mobiliteitsagenda krijgen voetganger, fietser en openbaar vervoer de prioriteit. In reactie op de kritiek van ons en anderen op het omgevingsplan Binckhorst komt er toch ook een gebiedsvisie.

In de discussie over hoogbouw hebben wij met ons inspreken en onze artikelen van de afgelopen jaren het een en ander bereikt. In de nieuwe nota Haagse hoogbouw worden eisen gesteld aan de plint en de kroon van de hoge woontorens. Regels voor de plint moeten zorgen voor een aangenaam verblijfsklimaat op de begane grond. Bovendien heeft de gemeenteraad in een motie het college opgeroepen dit soort eisen ook te stellen aan lagere hoogbouw (van 25 tot 50 meter). Er zijn heel wat plannen voor hoogbouw in de maak; het is zaak om op te letten hoe de nieuwe regels in de praktijk worden toegepast.

Het wemelt sowieso van de bouwplannen in de stad, ook met lagere kleine gebouwen, want er zijn veel nieuwe woningen nodig binnen de bestaande stad. Die kleine bouwprojecten worden vaak in een planuitwerkingskader (PUK) geregeld. Omwonenden worden regelmatig met een kant en klaar plan geconfronteerd waarover bovendien niet of nauwelijks gesproken is in de gemeenteraad. Wij zijn niet tegen verdichting, maar laat dat wel zorgvuldig gebeuren, zo hebben wij geschreven in een brief aan gemeenteraadsleden.

Stadsateliers van het project Ruimte voor de Stad brengen veel mensen bij elkaar die ideeën hebben over de ontwikkeling van de stad. Daarom nemen ook veel leden van de werkgroep daaraan deel. Het is dan wel frustrerend om te merken dat het beloofde verslag er niet komt en dat veel van die mooie ideeën verdampen. Intussen blijft wel een misleidende afbeelding van het Haagse bos als een 'Central Park' omringd door hoogbouw opduiken in artikelen over verdichting.

De werkgroep volgt een aantal ontwikkelingen op de voet: Binckhorst/ Central Innovation District, Scheveningse Bosjes, hoogbouw naast het Onderwijs en Cultuurcentrum aan het Spui, nieuwbouw naast de vuurtoren, nieuwbouw bij het vroegere KLM-gebouw (Plesmanduin) en de Driehoek Loosduinen. Het zijn testcases voor het samen stad maken en het zorgvuldig verdichten – nieuwbouw met respect voor de bestaande kwaliteiten van de omgeving en in goed overleg met de omwonenden.

Personen, partners, acties en publicaties

Alexander Messelaar en Valentijn van Koppenhagen hebben in de loop van het jaar afscheid genomen van de werkgroep. Leo Oorschot is lid van de werkgroep geworden.

Leden van de werkgroep participeerden in het Meerdervoortberaad, het stedelijk groenoverleg, het lokale groenplatform en het overleg met stakeholders van platform STAD.

De werkgroep heeft in dit jaar tien keer vergaderd. Leden van de werkgroep hebben een zienswijze geformuleerd (concept-omgevingsplan Binckhorst), ingesproken in commissies van de gemeenteraad over drie onderwerpen (woonvisie, verkeer en hoogbouw), twee brieven aan leden van de gemeenteraad geschreven (over parkeren en over zorgvuldigheid bij verdichting), een gesprek gevoerd met de wethouder van verkeer en overleg gepleegd met twee bewonersorganisaties (WOS (Scheveningen Dorp) en Wijkvereniging Duttendel en Wittebrug).

In Ons Den Haag heeft de werkgroep dit jaar negen artikelen gepubliceerd: Van tearoom tot koffietent, Central Innovation District, Parkeerbeleid, Stadsdeel Scheveningen, Scheveningse economie, Verkeersvisie Scheveningen, Toekomst Scheveningen, Hoogbouw, Veel bouwplannen en weinig regie.

Tenslotte publiceerden leden van de werkgroep drie artikelen in het lifestyle magazine LEVEN!: Indisch Den Haag, Wegen naar Scheveningen en Sociale Woningbouw.

Ons Den Haag

De redactie heeft, evenals in voorgaande jaren zes afleveringen van het magazine Ons Den Haag geproduceerd, alle van 20 pagina's. Naast de vaste rubrieken Van het bestuur, Excursies en activiteiten, Zoekplaatje en Column verschenen er 9 bijdragen van de Werkgroep Stadsbeeld en Stadsgroen, 4 bijdragen van de Werkgroep Levende Historie en 4 besprekingen van boeken over Den Haag door René Vlaanderen. Voorts was er een serie van 5 thema-afleveringen over de Haagse spoorwegstations, verzorgd door eigen redacteuren en bijdragen van buiten. Voor het overige verschenen er artikelen over uiteenlopende onderwerpen.

Halverwege het jaar heeft Ons Den Haag een nieuwe huisstijl gekregen met een frissere en modernere uitstraling. Voor velen, niet in het minst voor de redactie, was dit wel even wennen, maar uiteindelijk zijn de meeste leden er blij mee.

In het nieuwe jasje zijn foto's belangrijker geworden en krijgen meer aandacht van de redactie. Gevolg is ook dat hogere eisen worden gesteld aan de resolutie van digitaal beeldmateriaal, wat enkele malen moeilijkheden met zich mee heeft gebracht. Vooral Casper de Weerd is zich met de fotografie gaan bemoeien.

Het is de bedoeling dat er meer themanummers komen. De eerste aflevering nieuwe stijl was zo'n themanummer, gewijd aan Scheveningen.

Na vele jaren zonder advertenties heeft Stadsherstel Den Haag het ijs gebroken en in aflevering 2017-6 de eerste advertentie geplaatst.

Nawoord

Het bestuur hoopt u met bovenstaande relaas een goed beeld te hebben gegeven van de vele activiteiten in het achter ons liggende verenigingsjaar. We kunnen alleen maar zo actief zijn dankzij de inzet van tientallen vrijwilligers die ons terzijde staan. Om onze erkentelijkheid daarvoor te laten blijken hebben we ook dit jaar weer een speciale vrijwilligersborrel georganiseerd. Uit praktische overwegingen doen we dan nooit in de toch al zo drukke decembermaand, maar in januari. Deze keer op 26 januari 2018. Namens het bestuur heeft de voorzitter in Muzee in Scheveningen alle aanwezigen bedankt voor hun bijdrage aan het werk van de Vereniging Vrienden van Den Haag.